

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-29>

УДК 330.1:352:631.1

Скорик Марина Олегівна

кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економічної політики та сталого розвитку,
Державний податковий університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3291-706X>

Maryna Skoryk

State Tax University

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ¹

EUROPEAN EVIDENCE FOR ENSURING SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT OF RURAL AREAS

Анотація. У статті досліджено європейський досвід забезпечення сталого економічного розвитку сільських територій та обґрунтовано можливість його впровадження в Україні. Аналізується, як європейські практики інституційної підтримки, екологічної збалансованості та соціальної інклюзії можуть бути адаптовані до вітчизняних умов. Визначено ключові складові успіху європейських моделей, таких як ефективне управління, розвиток екологічно чистих технологій, підтримка місцевих громад та збереження культурної спадщини. Проаналізовано конкретні приклади з Німеччини, Франції, Італії, Швеції та Польщі, що демонструють успішні стратегії відновлення сільських територій. Обґрунтовано потенційні бар'єри, такі як відсутність відповідної інституційної бази, економічні диспропорції та недостатній рівень місцевої участі. Запропоновано рекомендації щодо адаптації європейських практик в Україні, акцентуючи увагу на необхідності підвищення інституційної спроможності, залучення фінансових ресурсів і активізації участі місцевих громад. Пропозиції орієнтовані на інтеграцію ефективних європейських підходів, що сприятиме сталому економічному розвитку сільських територій України в умовах повоєнного відновлення.

Ключові слова: сталий розвиток, сталий економічний розвиток, сільські території, європейський досвід, соціальна інклюзія.

Summary. The article examines in detail the European experience of ensuring sustainable economic development of rural areas and its potential implementation in Ukraine. The topicality of the topic is due to the need to adapt proven European practices to the specific conditions of Ukraine, especially in the conditions of reconstruction after the war. The focus is on key aspects of European models, including institutional support, environmental sustainability and social inclusion, which are critical for the sustainable development of rural areas. Various European approaches, including financial support mechanisms such as development funds, grants and subsidies, as well as project management tools, have been analyzed that have helped EU countries achieve success in rural development. Examples from Germany, France, Italy, Sweden and Poland are considered, illustrating the effectiveness of approaches to environmental sustainability, including the implementation of renewable energy sources, sustainable agriculture technologies and preservation of the natural environment. The main components that contributed to the successful implementation of European models were identified, such as the active participation of local communities, the integration of social and environmental aspects into the processes of project planning and implementation, as well as the creation of partnerships between the public, private and public sectors. The advantages and disadvantages of implementing these practices in Ukraine are substantiated, considering the existing economic, social and institutional barriers. The article also analyzes the potential challenges that Ukraine may face in the integration of European practices, in particular, the insufficiency of the appropriate institutional infrastructure, problems with financing, and the uneven level of development of different regions. Strategies for adapting European experience to the conditions of Ukraine are proposed, which include improvement of the legal framework, development of financing mechanisms, raising awareness and participation of local communities, as well as the integration of innovative technologies into the processes of sustainable development. The implementation of these recommendations will contribute to the effective restoration of rural areas and ensure sustainable economic development in the face of modern challenges.

Keywords: sustainable development, sustainable economic development, rural areas, European experience, social inclusion.

¹ Дослідження виконане в рамках Грантового проєкту № 101085764 – EUPSD – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH

Постановка проблеми. Актуальність дослідження європейського досвіду забезпечення сталого економічного розвитку сільських територій визначається низкою сучасних викликів, що постають перед сільськими територіями України. Зокрема, зростання глобальних екологічних загроз, виснаження природних ресурсів, демографічні зміни та соціально-економічна диференціація сільських районів потребують системного підходу до планування та управління розвитком цих територій. Враховуючи, що Україна прагне до інтеграції в європейське співтовариство та адаптації європейських стандартів у різних сферах діяльності, досвід європейських країн у забезпеченні сталого розвитку сільських територій набуває особливої значущості.

Європейський досвід є унікальним у своєму різноманітті підходів до розвитку сільських територій, що охоплюють як економічні аспекти, так і питання екологічної стійкості, соціальної інтеграції та культурної спадщини. Впровадження інструментів «зеленої економіки», розвиток агротуризму, підтримка місцевих виробників та стимулювання інноваційних агротехнологій стали ключовими факторами, які забезпечили сталий розвиток сільських територій у багатьох країнах Європи.

Особливої уваги заслуговують механізми державного регулювання, які поєднують інституційну підтримку, фінансові інструменти та нормативно-правове забезпечення з інтересами місцевих громад. Європейські програми та проекти, такі як Спільна аграрна політика, Лідерська ініціатива та програми розвитку сільських територій, надають комплексну підтримку, спрямовану на підвищення економічної життєздатності сільських регіонів, захист екосистем та збереження культурної ідентичності.

З огляду на зазначене, дослідження європейського досвіду є надзвичайно важливим для України, яка наразі перебуває на шляху реформування власної аграрної політики та впровадження стратегії сталого розвитку сільських територій. Аналіз та адаптація найкращих європейських практик дозволить створити ефективний механізм розвитку сільських територій України, що забезпечить економічну стійкість, соціальну справедливість та екологічну збалансованість у довгостроковій перспективі, сприяючи тим самим інтеграції України в європейський простір сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження європейського досвіду забезпечення сталого розвитку сільських територій є предметом досліджень таких науковців, як О.М. Гончар [3], І.Б. Дегтярьова [7], О.М. Кононенко [4], М.М. Мазурик [8], Н.С. Маркова [5], О.Ю. Матвеева [6], Л.Г. Мельник [7], М.В. Руда [8], М.І. Стегней [10], Ю.О. Ярмоленко [12]. Низка проаналізо-

ваних праць засвідчила, що європейський досвід забезпечення сталого економічного розвитку сільських територій надає комплексний підхід до вирішення економічних, соціальних та екологічних проблем сільських регіонів. Учені звертають увагу на те, що однією з ключових складових цього досвіду є інтеграція інноваційних практик та технологій, які сприяють підвищенню ефективності аграрного сектору та зменшенню негативного впливу на довкілля.

Метою статті є актуалізація науково-практичних підходів до вивчення європейського досвіду забезпечення сталого економічного розвитку сільських територій, а також обґрунтування можливостей адаптації та впровадження цих підходів в умовах України. У рамках дослідження здійснено аналіз ключових складових європейської моделі сталого розвитку, визначено основні чинники успіху та бар'єри, що можуть виникнути при їх інтеграції в національну стратегію розвитку сільських територій. Особлива увага приділена питанням інституційної підтримки, екологічної збалансованості та соціальної інклюзії, які є невід'ємними елементами сталого розвитку на європейському рівні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Європейська модель сталого розвитку сільських територій базується на інтегрованому підході, що поєднує економічні, соціальні та екологічні аспекти. Основні складові цієї моделі включають:

1) *економічна стійкість*: європейська модель передбачає диверсифікацію економічної діяльності на сільських територіях, включаючи розвиток агротуризму, малих і середніх підприємств, ремісництва та інших форм підприємництва. Особлива увага приділяється підтримці локальних ринків і сприянню експорту сільськогосподарської продукції;

2) *екологічна збалансованість*: однією з ключових складових є впровадження екологічно безпечних технологій та практик, таких як органічне землеробство, раціональне використання природних ресурсів та впровадження відновлюваних джерел енергії. Ці підходи сприяють зменшенню негативного впливу на довкілля та збереженню біорізноманіття;

3) *соціальна інклюзія та розвиток людського капіталу*: європейська модель передбачає активну участь місцевих громад у процесах прийняття рішень, що стосуються розвитку їх територій. Розвиток людського капіталу, підвищення рівня освіти та професійної підготовки населення є важливими чинниками, що сприяють соціальній стабільності та зростанню добробуту.

4) *інституційна підтримка та нормативно-правове забезпечення*: європейські країни впроваджують численні програми та ініціативи, такі як Спільна аграрна політика (CAP) та Лідерська

ініціатива (LEADER), які надають підтримку сталого розвитку сільських територій.

Впровадження Європейської моделі сталого розвитку сільських територій базувалося на кількох ключових етапах і стратегічних ініціативах, які охоплювали як законодавчі зміни, так і практичні заходи на місцевому рівні. Основні етапи та механізми впровадження цієї моделі відображені в табл. 1.

Впровадження Європейської моделі сталого розвитку сільських територій відбувалося через системний підхід, що включав законодавчу підтримку, фінансові інструменти, інституційні механізми, екологічні ініціативи та освітні програми, спрямовані на забезпечення довгострокової економічної, екологічної та соціальної стабільності сільських регіонів.

Безумовно, процес впровадження Європейської моделі сталого розвитку сільських територій характеризувався і чинниками успіху, і бар'єрами при її інтеграції європейської моделі в національну стратегію розвитку сільських територій.

Основними чинниками успіху впровадження Європейської моделі сталого розвитку сільських територій є:

– політична воля та стратегічне планування: впровадження європейської моделі вимагає наявності політичної волі та чіткого стратегічного плану, що відображає довгострокові цілі сталого розвитку сільських територій;

– адаптація до місцевих умов: європейський досвід необхідно адаптувати до специфічних умов України, враховуючи її економічний, соці-

Таблиця 1– Етапи та механізми впровадження Європейської моделі сталого розвитку сільських територій

Інструмент механізму	Характеристика
Законодавча та нормативна база	Європейський Союз розробив та впровадив комплексну законодавчу та нормативну базу, яка регулює розвиток сільських територій. Одним з головних документів є Спільна аграрна політика (Common Agricultural Policy, CAP), що є основним інструментом підтримки сільського господарства та розвитку сільських територій у ЄС. Спільна аграрна політика (CAP): політика включає фінансові субсидії, спрямовані на підтримку фермерів, розвиток аграрного сектору та стимулювання екологічних практик. CAP також підтримує розвиток інфраструктури та інновацій у сільських районах.
Фінансові механізми та інструменти підтримки	Європейський Союз надає значні фінансові ресурси через різні фонди та програми для забезпечення сталого розвитку сільських територій. – Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF) та Європейський соціальний фонд (ESF): ці фонди спрямовані на підтримку економічного розвитку, зайнятості та соціальної інтеграції на сільських територіях. – Програма LEADER: ініціатива LEADER є важливим компонентом CAP, що підтримує місцеві ініціативи, спрямовані на розвиток сільських територій. Вона базується на принципах «знизу догори» (bottom-up approach), що дозволяє місцевим громадам самостійно визначати пріоритети та реалізовувати проекти.
Інституційна підтримка та партнерства	– Роль місцевих акційних груп (LAGs): У рамках ініціативи LEADER створено місцеві акційні групи, які об'єднують представників різних секторів суспільства для розробки та реалізації стратегій розвитку сільських територій. – Партнерства між державним, приватним та громадським секторами: Успіх впровадження сталого розвитку значною мірою залежав від ефективної співпраці між різними секторами економіки. Ці партнерства сприяли залученню інвестицій, знань та інновацій у сільські громади.
Фокус на екологічну стійкість	Європейська модель особливо акцентує на впровадженні екологічно дружніх практик: – екологічні вимоги до фермерів: впровадження обов'язкових екологічних норм для фермерів, включаючи зменшення використання пестицидів та хімічних добрив, сприяння органічному землеробству та підтримка біорізноманіття; – відновлювані джерела енергії: стимулювання використання відновлюваних джерел енергії, таких як біомаса, сонячна та вітрова енергія, в сільських районах з метою зменшення вуглецевого сліду та забезпечення енергетичної незалежності.
Освіта та підвищення обізнаності	– навчальні програми та тренінги: підвищення рівня знань та навичок серед фермерів, підприємців та місцевих жителів через освітні програми, тренінги та обмін досвідом. – інформаційні кампанії: проведення інформаційних кампаній для підвищення обізнаності про важливість сталого розвитку та екологічної відповідальності.
Моніторинг та оцінка	– моніторинг впровадження програм: регулярний моніторинг та оцінка ефективності реалізації програм і ініціатив, що дозволяє вносити корективи та покращувати підходи до розвитку сільських територій; – звітність та аналіз результатів: публікація звітів та аналітичних досліджень щодо результатів впровадження сталих практик на сільських територіях.

Джерело: систематизовано на основі [1; 4-5; 10]

альний та культурний контекст. Це дозволить максимально ефективно використовувати наявні ресурси та можливості;

– підтримка з боку міжнародних організацій: співпраця з міжнародними організаціями та залучення їхніх ресурсів і експертизи можуть суттєво сприяти успішній інтеграції європейських практик.

Щодо ж бар'єрів, то, на нашу думку, слід виокремити такі:

– інституційні обмеження: недостатня інституційна спроможність на місцевому рівні може стати серйозною перешкодою для впровадження європейської моделі сталого розвитку. Це включає слабкість місцевих органів влади, брак кваліфікованих кадрів та недостатню координацію між різними рівнями управління;

– фінансові ресурси: впровадження європейських практик може вимагати значних фінансових інвестицій, які не завжди можуть бути доступні на національному чи місцевому рівнях;

– соціальні та культурні відмінності: відмінності в соціальних та культурних практиках між Україною та країнами Європи можуть створювати певні труднощі при адаптації європейських підходів до українських умов;

– стійкість до змін: спротив з боку місцевих громад або інтересів певних груп може ускладнити процес впровадження нових підходів, особливо якщо вони змінюють звичний порядок речей або вимагають значних змін у способі життя.

Європейський досвід показує, що досягнення сталості можливе лише через інтегрований підхід, який включає інституційну підтримку, екологічну збалансованість та соціальну інклюзію:

1. Європейська модель сталого розвитку сільських територій відзначається сильною інституційною підтримкою, яка забезпечує ефективне планування, координацію та реалізацію політик розвитку на національному та місцевому рівнях. Європейські країни активно залучають різні рівні урядування, від національного до місцевого, до процесу прийняття рішень та реалізації політик сталого розвитку. Це сприяє більшій узгодженості дій, ефективнішому використанню ресурсів та підвищенню рівня довіри між громадянами та владою.

2. Європейський досвід демонструє, що екологічна збалансованість є ключовим елементом сталого розвитку сільських територій. Це досягається через впровадження екологічно чистих технологій, раціональне використання природних ресурсів та захист навколишнього середовища.

3. Соціальна інклюзія ж є одним із головних принципів європейської моделі сталого розвитку, який спрямований на забезпечення рівного доступу до економічних, соціальних та культурних можливостей для всіх жителів сільських територій.

Європейський досвід у забезпеченні інституційної підтримки, екологічної збалансованості та соціальної інклюзії демонструє, що сталий розвиток сільських територій можливий лише за умови комплексного підходу. Інституційні механізми, спрямовані на залучення місцевих громад та ефективну координацію дій, екологічні ініціативи, що захищають природні ресурси, та соціальні програми, які забезпечують рівні можливості для всіх громадян, є основою успішної стратегії сталого розвитку.

В умовах повоєнного відновлення та зважаючи на тенденцію впровадження сталих практик у розвиток сільських територій України, найбільш цікавими, на нашу думку, є такі кейси європейських країн (табл. 2).

Ці кейси демонструють різні аспекти сталого розвитку, які можуть бути інтегровані в українську стратегію відновлення сільських територій, враховуючи місцеві сучасні умови та післявоєнні виклики.

Оцінку потенціалу та ризиків, пов'язаних з впровадженням європейського досвіду сталого розвитку сільських територій у вітчизняну практику, підкреслюючи важливість стратегічного підходу для успішної адаптації та реалізації цих практик, проведемо за допомогою SWOT-аналізу (табл. 3).

Враховуючи результати SWOT-аналізу, для успішного впровадження європейського досвіду забезпечення сталого економічного розвитку сільських територій в Україні, слід дотримуватися комплексної та інтегрованої стратегії, ключовими елементами якої є:

1. Розробка та впровадження адаптованих політик

Адаптація європейських підходів до українських умов є критично важливою. Необхідно адаптувати європейські практики та моделі до специфічних умов України, враховуючи соціально-економічні, культурні та екологічні реалії. Це передбачає модифікацію законодавчих ініціатив, політик та програм відповідно до місцевих потреб та можливостей.

2. Підвищення інституційної спроможності

Покращення інституційної інфраструктури є необхідним для ефективної реалізації сталих практик. Варто зосередитися на підвищенні кваліфікації місцевих органів влади, створенні спеціалізованих установ для управління проектами сталого розвитку та розвитку партнерств між державним, приватним і громадським секторами.

3. Активна залученість громад

Залучення місцевих громад до процесів прийняття рішень та реалізації проектів має стати пріоритетом. Розвивати інститути громадянського суспільства, підтримувати місцеві ініціативи та забезпечувати прозорість процесів прийняття

Таблиця 2 – Кейси сталого економічного розвитку сільських територій в європейських країнах

Країна	Стала практика	Характеристика
Німеччина	Інтеграція відновлюваних джерел енергії в сільській місцевості	Німеччина є лідером у впровадженні відновлюваних джерел енергії, особливо в сільських регіонах. Проекти з використання біомаси, вітрової та сонячної енергії не лише сприяють енергетичній незалежності, але й створюють додаткові робочі місця. Впровадження таких ініціатив у повоєнній Україні може стати важливим кроком у відновленні економіки та екологічної збалансованості сільських територій.
Франція	Підтримка малих фермерських господарств і розвиток органічного землеробства	Франція активно підтримує малі фермерські господарства через фінансові субсидії, освітні програми та розвиток ринків збуту. Особлива увага приділяється органічному землеробству, яке зменшує негативний вплив на довкілля та сприяє сталому розвитку сільських територій. Цей досвід може бути особливо корисним для України, враховуючи необхідність відновлення аграрного сектору та розвитку екологічно чистого виробництва.
Італія	Агротуризм і збереження культурної спадщини	Італія має розвинуту систему агротуризму, яка сприяє збереженню культурної спадщини та створенню додаткових джерел доходу для сільського населення. Цей підхід може бути адаптований в Україні, де агротуризм може стати важливим елементом повоєнного відновлення, зокрема шляхом залучення туристів і розвитку локальної інфраструктури.
Швеція	Інновації в управлінні природними ресурсами	Швеція відома своїм підходом до сталого управління лісами та водними ресурсами. Впровадження таких інноваційних практик в Україні, особливо в контексті відновлення деградованих територій, може сприяти довгостроковій екологічній стабільності та економічному розвитку.
Польща	Розвиток сільських громад через місцеві ініціативи	Польща успішно реалізує програму LEADER, яка сприяє розвитку сільських громад через місцеві ініціативи та активну участь громадян у процесах прийняття рішень. Україна може використовувати цей досвід для підвищення соціальної згуртованості та активізації громадського життя в сільських регіонах, що є важливим у контексті повоєнного відновлення.

Джерело: систематизовано на основі [4–5]

рішень. Це допоможе підвищити рівень довіри до реалізованих ініціатив та забезпечить їх сталий вплив.

4. Створення фінансових механізмів підтримки

Розробка та впровадження фінансових механізмів, які забезпечують доступ до ресурсів для реалізації сталих проєктів, є необхідною умовою. Це включає використання можливостей фінансування з європейських фондів, а також розвиток національних фінансових інструментів, таких як субсидії, гранти та кредити на вигідних умовах.

5. Пріоритет на екологічну стійкість

Впровадження екологічних стандартів та практик є невід'ємною частиною стратегії. Важливо зосередитися на збереженні природних ресурсів, розвитку відновлюваних джерел енергії та впровадженні екологічно чистих технологій у сільському господарстві.

6. Моніторинг і оцінка ефективності

Регулярний моніторинг та оцінка результатів впроваджених проєктів дозволять коригувати стратегії в процесі реалізації. Необхідно впровадити системи для збору даних, аналізу результатів та звітності, що дозволить оперативно реагувати на можливі проблеми і забезпечити підвищення ефективності реалізованих ініціатив.

7. Промоція інновацій та технологій

Стимулювання інновацій та впровадження нових технологій може забезпечити конкурентоспроможність сільських територій і їх економічне зростання. Розвиток наукових досліджень, підтримка стартапів і підприємництва у сфері сталого розвитку та нових технологій сприятиме довгостроковому успіху.

Узагальнюючи, стратегія впровадження європейського досвіду в Україні повинна бути комплексною, адаптованою до місцевих умов і зосередженою на розвитку інституційної спроможності, залученні громад, екологічній стійкості та фінансовій підтримці. Тільки так можна забезпечити ефективну інтеграцію європейських практик і досягти сталого економічного розвитку сільських територій в Україні.

Висновки. Впровадження європейського досвіду сталого економічного розвитку сільських територій в Україні відкриває великі можливості для позитивних змін, проте водночас супроводжується певними викликами. Європейські підходи, що включають інституційну підтримку, екологічну збалансованість і соціальну інклюзію, можуть стати міцною основою для розвитку українських сільських територій, особливо в умовах відновлення після війни. Європейські практики демонструють, що успішне впровадження сталих практик потребує комплексного підходу, що включає

Таблиця 3 – SWOT-аналіз впровадження європейського досвіду забезпечення сталого економічного розвитку сільських територій у вітчизняну практику

Група факторів	Фактор	Характеристика
Сильні сторони (S)	1. Доступ до перевірених методик та підходів	європейський досвід базується на десятиліттях успішної практики, яка охоплює різноманітні аспекти сталого розвитку. Впровадження цих підходів в Україні може прискорити процес адаптації та запровадження ефективних рішень.
	2. Фінансова підтримка з боку ЄС	участь у європейських програмах, таких як LEADER, ERDF та ESF, може забезпечити фінансову підтримку для реалізації проєктів на сільських територіях, що є важливим у повоєнний період
	3. Інституційна підтримка та технічна допомога	Європейський Союз має розвинуту систему інституційної підтримки, яка може допомогти у створенні або реформуванні вітчизняних інституцій, необхідних для забезпечення сталого розвитку сільських територій
	4. Екологічно чисті технології	впровадження європейських екологічно чистих технологій може сприяти збереженню природних ресурсів України та підвищенню екологічної стійкості сільського господарства.
Слабкі сторони (W)	1. Відсутність інституційної зрілості	вітчизняні інституції можуть не бути достатньо підготовленими для ефективної реалізації європейських моделей, що потребує значного часу на адаптацію та навчання
	2. Недостатній рівень місцевої участі	в Україні ще не набула належного розвитку культура активної участі місцевих громад у процесах прийняття рішень, що є важливим елементом європейського досвіду сталого розвитку
	3. Економічні та соціальні нерівності	існують значні економічні та соціальні диспропорції між регіонами України, що може ускладнити рівномірне впровадження європейського досвіду сталого розвитку
	4. Невідповідність нормативної бази	існуюча вітчизняна нормативно-правова база може не повністю відповідати вимогам та стандартам, необхідним для реалізації європейських підходів до сталого розвитку.
Можливості (O)	1. Інтеграція до Європейського Союзу	впровадження європейського досвіду може сприяти гармонізації українського законодавства та практик з європейськими стандартами, що полегшить інтеграцію України до ЄС.
	2. Залучення інвестицій	сталі практики, орієнтовані на екологічність та соціальну інклюзію, можуть зробити Україну привабливою для інвесторів, які орієнтовані на стійкий розвиток
	3. Підвищення рівня життя на сільських територіях	впровадження європейських підходів може сприяти економічному піднесенню сільських територій України, що покращить якість життя місцевого населення та зменшить рівень міграції в міста
	4. Розвиток агротуризму та місцевих брендів	європейські приклади можуть надихнути на розвиток агротуризму та локальних брендів, що стане додатковим джерелом доходу для сільських громад.
Загрози (T)	1. Опір змінам	впровадження нових підходів може стикнутися з опором з боку місцевих громад або аграрного сектору, особливо у випадку, якщо ці зміни вимагатимуть значних зусиль або ресурсів
	2. Недостатність фінансування	незважаючи на можливу фінансову підтримку з боку ЄС, бюджетних коштів може не вистачити для повноцінного впровадження європейських моделей у масштабах всієї країни
	3. Політична нестабільність	політична нестабільність в Україні може перешкоджати реалізації довгострокових проєктів сталого розвитку, особливо у контексті зміни урядів або пріоритетів державної політики
	4. Екологічні виклики	впровадження європейських екологічних стандартів може бути ускладнене внаслідок серйозних екологічних проблем, що виникли внаслідок війни, а також відсутності необхідних ресурсів для їх подолання.

Джерело: сформовано автором

як зміни в управлінських структурах, так і адаптацію екологічних стандартів до місцевих умов. В Україні важливо зосередитися на підвищенні інституційної спроможності, розвитку ефективних фінансових механізмів та активному залученні місцевих громад до процесу реалізації проектів. Забезпечення екологічної збалансованості через впровадження відновлюваних джерел енергії, органічного землеробства та збереження біорізноманіття, а також сприяння соціальній інклюзії, можуть суттєво покращити якість життя на

сільських територіях. Однак, для цього необхідна адаптація європейських практик до специфічних умов України, включаючи економічні та соціальні особливості. Таким чином, стратегічний підхід до впровадження європейського досвіду має бути комплексним і адаптованим, з акцентом на підвищення інституційної спроможності, залучення місцевих громад, забезпечення фінансової підтримки та інтеграцію екологічних і соціальних стандартів. Тільки таким чином можна досягти сталого економічного розвитку сільських територій в Україні.

Список використаних джерел:

1. Skoryk M.O. Conceptual framework for sustainable development of rural areas. *Economics of Systems Development*. 2024. Vol. 6 (1). P. 95–99.
2. Богдан С.В. Економічна безпека агробізнесу в умовах зеленого курсу та цифрової трансформації. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. № 1 (10). С. 129–136.
3. Гончар О.М. Ефективність участі міст України в європейському русі за сталий розвиток. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер.: Економічні науки*. 2014. № 6. С. 41–46.
4. Кононенко О.М. Європейські практики підтримки сталого розвитку сільських територій у контексті удосконалення земельних відносин. *Економіка АПК*. 2018. № 4. С. 95–102.
5. Маркова Н.С. Застосування європейського досвіду при формуванні сталого розвитку в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 1. С. 25–29.
6. Матвеева О.Ю. Європейська парадигма сталого розвитку територіальних громад: досвід для України. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія: Державне управління*. 2021. № 1. С. 148–157.
7. Мельник Л.Г., Десятьова І.Б. Досвід Європейського Союзу у формуванні інноваційної стратегії сталого розвитку. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. № 1. С. 190–200.
8. Руда М.В., Мазурик М.М. Співпраця України та Європейського Союзу у сфері сталого розвитку: огляд перспектив. *Management and entrepreneurship in Ukraine: the stages of formation and problems of development*. 2021. Vol. 3, № 1. С. 204–211.
9. Скорик М.О. Еволюція та сутність державного регулювання аграрного сектору економіки. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*. 2017. № 25 (1). С. 12–16.
10. Стегней М.І. Сучасні напрями забезпечення сталого розвитку сільських територій: європейський досвід і українські реалії. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 3. С. 125–133.
11. Трембіцька О.І., Богдан С.В. Регенеративне сільське господарство у забезпеченні еколого-економічної безпеки. *Агросвіт*. 2023. № 21. С. 89–96.
12. Ярмоленко Ю.О. Основні підходи до стратегічного планування сталого розвитку АПК України та європейський досвід. *Теорія та практика державного управління*. 2016. Вип. 4. С. 212–219.

References:

1. Skoryk M. O. (2024) Conceptual framework for sustainable development of rural areas. *Economics of Systems Development*. vol. 6 (1), pp. 95–99.
2. Bohdan S. V. (2024) Ekonomichna bezpeka ahrobiznesu v umovakh zelenoho kursu ta tsyfrovoyi transformatsii [Economic security of agribusiness in the conditions of the green course and digital transformation]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*. vol. 1 (10), pp. 129–136. (in Ukrainian)
3. Honchar O. M. (2014) Efektyvnist uchasti mist Ukrainy v yevropeiskomu rusi za stalyy rozvytok [The effectiveness of the participation of Ukrainian cities in the European movement for sustainable development]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Ser.: Ekonomichni nauky*. vol. 6, pp. 41–46. (in Ukrainian)
4. Kononenko O. M. (2018) Yevropeiski praktyky pidtrymky staloho rozvytku silskykh terytorii u konteksti udoskonalennia zemelnykh vidnosyn [European practices of supporting the sustainable development of rural areas in the context of improving land relations]. *Ekonomika APK*. vol. 4, pp. 95–102. (in Ukrainian)
5. Markova N. S. (2013) Zastosuvannya yevropeiskoho dosvidu pry formuvanni staloho rozvytku v Ukraini [Application of European experience in the formation of sustainable development in Ukraine]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*. vol. 1, pp. 25–29. (in Ukrainian)
6. Matveieva O. Yu. (2021) Yevropeiska paradyhma staloho rozvytku terytorialnykh hromad: dosvid dlia Ukrainy [European paradigm of sustainable development of territorial communities: experience for Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy. Seriya: Derzhavne upravlinnia*. vol. 1, pp. 148–157. (in Ukrainian)
7. Melnyk L. H., Dehtiarova I. B. (2012) Dosvid Yevropeiskoho Soiuzu u formuvanni innovatsiinoi stratchii staloho rozvytku [The experience of the European Union in the formation of an innovative strategy for sustainable development]. *Marketing i menedzhment innovatsii*. vol. 1, pp. 190–200. (in Ukrainian)

8. Ruda M. V., Mazuryk M. M. (2021) Spivpratsia Ukrainy ta Yevropeiskoho Soiuzu u sferi staloho rozvytku: ohliad perspektiv [Cooperation between Ukraine and the European Union in the sphere of sustainable development: an overview of perspectives]. *Management and entrepreneurship in Ukraine: the stages of formation and problems of development*. vol. 3, pp. 204–211. (in Ukrainian)
9. Skoryk M. O. (2017) Evoliutsiia ta sutnist derzhavnoho rehuliuвання аhrарноho сектору економiкy [Evolution and essence of state regulation of the agrarian sector of the economy]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Ser.: Ekonomichni nauky*. vol. 25 (1), pp. 12–16. (in Ukrainian)
10. Stehnei M. I. (2013) Suchasni napriamy zabezpechennia staloho rozvytku silskykh terytorii: yevropeiskyi dosvid i ukraïnski realii [Modern trends in ensuring the sustainable development of rural areas: European experience and Ukrainian realities]. *Aktualni problemy ekonomiky*. vol. 3, pp. 125–133. (in Ukrainian)
11. Trembitska O. I., Bohdan S. V. (2023) Reheneratyvne silske hospodarstvo u zabezpechenni ekoloho-ekonomichnoi bezpeky [Regenerative agriculture in ensuring ecological and economic security]. *Ahrosvit*. vol. 21, pp. 89–96. (in Ukrainian)
12. Iarmolenko Yu. O. (2016) Osnovni pidkhody do stratehichnoho planuvannia staloho rozvytku APK Ukrainy ta yevropeiskyi dosvid [Main approaches to strategic planning of sustainable development of the agricultural industry of Ukraine and European experience]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*. vol. 4, pp. 212–219. (in Ukrainian)

*This project has been funded with support from the European Commission under the Erasmus+ Programme. This publication [communication] reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

*Цей проєкт фінансується Європейською Комісією в рамках програми Erasmus+. Ця публікація [повідомлення] відображає лише погляди авторів, і Комісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, що міститься в ній.

Стаття надійшла до редакції 02.09.2024